

9.9.2016

Dnro 1009/090916

Sosiaali- ja terveysministeriö
STM 095:00/2012

Lausunto esityksestä laiksi lääkelain muuttamisesta

Suomen Apteekkariliitto esittää kunnioittavasti pyydettyinä lausuntona seuraavaa:

Kyseessä on hallituksen esitys, jolla sujuvoitettaisiin apteekkilupamenettelyä sekä kiellettäisiin osakeyhtiömuotoinen toiminta apteekin yhteydessä. Suomen Apteekkariliitto katsoo, että esitys poikkeaa merkittävästi yritystoiminnan kiellon osalta pääministeri Juha Sipilän hallituksen veropoliittisista ja yritystoiminnan tukea ja kehittämistä koskevista linjauksista. Esitykseen sisältyy samalla toimialalla olevien yritysten kilpailutilanteen epäkohtia korostava muutos, joka on EU-valtiontukisääntöjen vastainen.

Esitykseen sisältyvän yritystoiminnan kiellon kohteena on lähes 200 osakeyhtiötä. Niiden omistajina ovat pääasiassa apteekkarit. Yritykset ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä, joilla on esimerkiksi velkapääomaa, pitkäaikaisia vuokrasopimuksia ja työsuhteita. Hyvään lainvalmistelutapaan kuuluu, että asianosaisia kuullaan. Yrityksiä ei ole kuultu eikä kuulemisvelvoitetta ei ole nyt noudatettu.

Apteekkariliitto pitää tärkeänä apteekkitoimintaa koskevan lainsäädännön jatkuvaa kehittämistä. Vain kehittyvä lääkejakelujärjestelmä voi parhaalla mahdollisella tavalla vastata väestön muuttuviin tarpeisiin. Tammikuussa 2015 luovutettu Apteekkitoiminnan ja muun lääkehuollon kehittäminen -työryhmän yksimielinen esitys luo hyvät edellytykset uudistamisen jatkamiselle. Kehittämistyössä on otettava huomioon erityisesti ne käytännön muutokset, jotka tapahtuvat Suomen terveydenhuoltojärjestelmässä. Apteekin roolin monipuolistaminen lääkehoidoissa sekä apteekin ja perusterveydenhuollon yhteistyön tiivistäminen ovat tulevan uudistustyön keskeisiä tavoitteita.

Julkisessa keskustelussa on kyseenalaistettu apteekkilupajärjestelmän toimivuutta ja esitetty näkemyksiä tarpeesta purkaa apteekkilupajärjestelmää. Lääkehuolto toimii kuitenkin Suomessa hyvin ja apteekkijärjestelmä täyttää sille asetetut tavoitteet. Lääkkeiden saatavuus on Suomessa hyvä huolimatta maantieteellisesti pitkistä välimatkoista ja lääkitysturvallisuus on hyvällä tasolla. Apteekkijärjestelmää kannattaa kehittää terveydenhuollon tavoitteista käsin.

Lausunrossamme käsittelemme erikseen apteekkilupamenettelyn sujuvoittamista sekä apteekkien yhteydessä toimivia osakeyhtiöitä.

Apteekkien yhteydessä toimivat osakeyhtiöt

Noin kolmasosa apteekkareista omistaa osakeyhtiön, joka toimii ainakin joiltain osin apteekin yhteydessä. Nämä osakeyhtiöt ovat yleisen osakeyhtiöitä koskevan yhtiö- ja vero-oikeudellisen sääntelyn piirissä, ja ne toteuttavat asianomaisen osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä määritellyn toimialan mukaista toimintaa. Yhtiöiden toimintaan kuuluu muun muassa niin sanottua ei-lääkkeellistä myyntiä sekä apteekin palvelutoimintaa. Apteekin terveystieteen perustaminen edellyttää aina osakeyhtiön perustamista apteekin yhteyteen.

Apteekkien sääntelyn ydin koskee lääkkeiden myyntiä ja lääkeneuvontaa. Sääntelyä toteutetaan apteekkilupajärjestelmän, apteekkimaksun ja lääketaksan muodossa. Lääkelaisia tarkoitettujen toimintojen piirissä, ja lääkemyynti toteutetaan toiminimiyhteyksessä. Apteekin yhteydessä toimivissa osakeyhtiöissä ei myydä lääkkeitä eikä niitä säännellä lääkelaisissa. Ei-lääkkeellisen myynnin ja palvelutoiminnan yhtiömuotoa ei tule jatkossakaan rajoittaa lääkelaisissa eikä muissakaan laeissa, koska kysymyksessä ei ole niin kutsutun säännellyn elinkeinon harjoittaminen.

Apteekin yhteydessä toimivien osakeyhtiöiden roolista on keskusteltu aiemminkin. Niihin on otettu kantaa myös oikeuskäytännössä, mm. ratkaisussa KHO 2000:39, jossa Korkein hallinto-oikeus katsoi, että osakeyhtiö oli apteekista erillään oleva oikeushenkilö, jonka toimiala oli apteekin toimialasta poikkeava, ja että yhtiö oli asianmukaisesti perustettu.

Apteekin yhteydessä toimivat yhtiöt ovat herättäneet keskustelua myös apteekkitoimialan sisällä. Kyse on varsin vakiintuneesta toimintamuodosta, jota muun muassa apteekki-alalle palvelua tuottavat tilitoimistot vahvasti suosittelivat asiakkailleen.

Tietyt apteekin yhteydessä toimivat palvelut, kuten apteekin terveystieteen, edellyttävät osakeyhtiön perustamista. Tammikuussa 2015 mietintönsä jättänyt Apteekkitoiminnan ja muun lääkehuollon kehittämisyöryhmä esitti, että apteekkipalvelut tulisi voida tuottaa apteekin omana toimintana.

Päätös apteekkien yhteydessä toimivien osakeyhtiöiden kiellosta on sekä periaatteellinen että käytännöllinen kysymys. Tosiasia on, että osakeyhtiömuoto ei sinällään kuulu apteekkiluvalla harjoitettavaan toimintaan. Peruste lääkelain rajaaville säännöksille on kuitenkin lääkkeiden myynti ja siihen liittyvä erityinen sääntelyn tarve: tarve taata lääkitysturvallisuus ja lääkkeiden hyvä saatavuus.

Lääkelaki sääntelee vain lääkemyyntiä, ja ei-lääkkeellisen myynnin osalta ei vastaavia, yhtiömuotoon liittyviä säännöksiä ole. Ei-lääkkeellisessä myynnissä ei myöskään ole lääkemyyntiin liittyvää erityistä sääntelyn tarvetta. Nyt käsiteltävässä hallituksen esitysluonnoksessa ei ole esitetty erillisiä perusteluita sille, miksi viranomaisen esille nostamia, tiedonsaantiin ja valvontaan liittyviä huolia ei ratkaista muin, kevyemmin sääntelytoimenpitein kuin osakeyhtiötoiminnan kieltämisellä.

Käytännössä apteekkien yhteydessä toimivien osakeyhtiöiden toiminnan kieltäminen varsin lyhyellä siirtymäajalla johtaisi lukuisiin ongelmiin sekä asiakkaan että apteekkitoiminnan näkökulmasta.

Asiakkaan näkökulmasta merkittävin ongelma liittyisi lääkkeiden ja ei-lääkkeellisen myynnin eriytymiseen ja ei-lääkkeellisen myynnin siirtymiseen ainakin osin niin kutsuttuihin parafarmasioihin, joissa ei ole saatavilla terveydenhuollon ammattilaisten tukea asiakkaan kokonaisuutena arviointiin.

Apteekin näkökulmasta merkittävimmät haasteet liittyvät apteekkitalouden kokonaistilanteeseen. Reseptilääkemyyntin kannattavuus on heikentynyt merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja vuoden 2017 alusta toteutettavat lääkekorvaussäästöt leikkaavat noin 5 % toimialan liikevaihdosta. Mikäli kustannusrakennetta muuttavia toimenpiteitä ei tehdä, säästöt leikkaavat yli 17 % toimialan tuloksesta. Osakeyhtiöiden kieltäminen apteekkitoiminnan yhteydessä heikentäisi apteekkitalouden kokonaisuutta entisestään ja asettaisi yksityiset apteekit kilpailullisesti heikompaan asemaan suhteessa Helsingin Yliopiston apteekkiin ja Itä-Suomen yliopiston apteekkiin.

Nyt lausunnolla olevassa luonnoksessa on arvioitu myös osakeyhtiöiden kiellon perustuslainmukaisuutta. Asiaa on syytä vielä arvioida erityisesti omaisuudensuojan osalta, sillä perustuslain mukainen omaisuudensuoja turvaa myös sopimussuhteiden pysyvyyttä, eivätkä nyt esitetyt muutokset ole vähäisiä yksilön näkökulmasta. Yhtiöillä voi olla muun muassa pitkäaikaisia lainoja tai leasing- tms. sopimuksia, ja yhtiöiden toiminnan kieltäminen apteekin tiloissa saattaa johtaa myös niiden toiminnan lopettamiseen, käytännössä konkurssiin.

Parafarmasiakehitys

Apteekin ei-lääkkeellisen myynnin valikoima muodostuu pääosin haavanhoitotuotteista ja si-detarvikkeista, ravintolisistä, ihonhoitotuotteista sekä apteekkikosmetiikasta. Tämän ei-lääkkeellisen tuotetarjooman tarkoitus on edistää terveyttä, parantaa sairauksien hoitoa ja tukea asiakkaan lääkehoitoa. Apteekissa, ja myös apteekin yhteydessä toimivissa osakeyhtiössä, neuvontaa antavat koulutuksen saaneet farmaseutit, joilla on kyky arvioida asiakkaan terveydellistä kokonaistilannetta sekä ei-lääkkeellisten tuotteiden roolia suhteessa asiakkaan lääkytykseen.

Mikäli apteekin yhteydessä toimivien osakeyhtiöiden toiminta kielletään, apteekin yhteydessä tarjottavan ei-lääkkeellisen myynnin valikoima saattaa supistua lääkelain tarkoittamaan minimiin, ja myynti siirtyä ainakin jossain määrin apteekkien ulkopuolelle niin sanottuihin parafarmasioihin, joita Euroopassakin on useassa maassa. Nämä ovat nk. ei-lääkkeellisten apteekkituotteiden myyntipaikkoja, joissa ei useinkaan ole terveydenhuollon ammattihenkilöitä antamassa asiaan liittyvää neuvontaa. Tällaisia parafarmasioita on tullut viimeisen vuoden aikana myös Suomeen, viimeisimpänä Yliopiston apteekin perustama Ego-ketju, jossa YA myy ei-lääkkeellisiä tuotteita sielläkin, minne sille ei ole myönnetty apteekkilupaa. Käytännössä tilanteessa, jossa yksityisen apteekin viereen jatkossa tulisi tällainen ei-lääkkeellisen myynnin myymälä, joka olisi yhteisöveron mukaisen verokohtelun piirissä, joko pakotaisi yksityisen apteekkarin siirtämään ei-lääkkeellisen myynnin erillisiin tiloihin tai supistaisi merkittävästi ei-lääkkeellisen myynnin valikoimaa yksityisessä apteekissa, joka ei voi hintakilpailussa pärjätä kevyemmin verotetulle kilpailijalleen.

Asiakkaan näkökulmasta parafarmasiakehitys tarkoittaa palvelutason heikkenemistä sekä ei-lääkkeellisten tuotteiden irtautumista lääkehoidon kokonaisuudesta. Esimerkiksi täydennysravintovalmisteiden valikoiman osalta tämä voi olla merkittävä haaste.

Asiakkaan tietoisuus myyjätahosta

Hallituksen esityksen mukaan asiakas ei aina ole tietoinen siitä, missä yrityksessä hän asioi. Kuitenkin apteekin yhteydessä toimivien osakeyhtiöiden kuiteista käy aina ilmi myös yhtiön tiedot. Oikeudellisesti ei ole olemassa minkäänlaista vaatimusta sille, että yhtiön nimi tulisi käydä ilmi sen julkisivusta tms. Muun muassa kaupan alalla on hyvin yleinen käytäntö, että

liikkeellä on yksi markkinointinimi, joka on sama koko valtakunnallisen ketjun osalta, vaikka tosiasiallisena myyjänä on yrittäjän omistama osakeyhtiö. Tällaisissa yhtenäisissä myymälätiloissa voi toimia useitakin eri yhtiöitä ilman, että kuluttaja on tietoinen siitä, missä hän asioi.

On totta, että apteekkitoimintaan osana terveydenhuoltoa liittyy erityinen vaade luotettavuudesta. Suomen Apteekkariliitto esittääkin, että osakeyhtiöiden kiellon sijaan lisättäisiin yhtiöiden toiminnan läpinäkyvyyttä edellyttämällä tietoa niiden olemassaolosta esimerkiksi apteekin tiloissa asiakkaalle näkyvällä tavalla.

Kilpailunäkökohdista

Hallituksen esitysluonnoksessa arvioidaan esityksen kilpailuneutraliteettivaikutuksia. Vertailukohta on kuitenkin haettu apteekkitoimialan ulkopuolelta, vaikka relevantti vertailu tapahtuu toimialan sisällä.

Ainoat toimijat, joihin yksityisten apteekkien tuotevalikoimaa ja kilpailutilannetta voidaan suoraan verrata, ovat Helsingin yliopiston apteekki ja Itä-Suomen yliopiston apteekki. Näiden myynnissä olevaa valikoimaa koskevat oikeudet ja velvollisuudet ovat samankaltaiset kuin yksityisten apteekkien, mutta niiden verokohtelu vastaa osakeyhtiön verokohtelua. Yksityisen apteekin yhteydessä toimiva osakeyhtiö tuo osan apteekkien toiminnasta verotuksellisesti vastaavalle tasolle yliopistojen apteekkien kanssa.

Mikäli apteekkien yhteydessä toimivat osakeyhtiöt kielletään, yksityisten apteekkien kilpailuasema suhteessa yliopiston apteekkeihin heikkenee erittäin rajulla tavalla. Ei-lääkkeellinen myynti on vapaan hinnoittelun piirissä, ja on selvää, että yksityinen apteekki ei voi hintakilpailussa pärjätä suhteessa yliopiston apteekkiin, jos yksityisen apteekin verokohtelu on selkeästi kovempi. Vaikka yrittäjävähennyksellä tuodaan toiminimiyrittäjän verotusta lähemmäs yliopiston apteekin verotusta, on ero edelleen merkittävä.

Osakeyhtiössä yksityisten apteekkien tiloissa harjoitetusta toiminnasta edes osa on verotuksellisesti samassa asemassa kuin yliopistojen apteekit. Tilanne ei edelleenkään ole tasavertainen, koska yksityinen apteekkari ei voi lääkemyynnin osalta harjoittaa toimintaa osakeyhtiömuodossa ja tulla siten lievemmän yhteisöverotuksen piiriin. Nyt tehdyllä lakiehdotuksella tasavertaisuutta heikennettäisiin entisestään ja oltaisiin luomassa kilpailuneutraliteetin kannalta erittäin epäedullinen tilanne. Tilanne olisi kilpailulain 30 a §:n vastainen, kun julkinen toimija voisi toimia rakenteessa, joka vääristää tai on omiaan vääristämään terveen ja toimivan kilpailun edellytyksiä markkinoilla. Samalla kyse on EU:n valtioneuvoston vastaisesta tilanteesta. Euroopan komissio on jo puuttunut YA:n aiemmin nauttimaan verovapauteen ja apteekkimaksuvapauteen. Kansallinen lainsäätäjät ei voi laatia EU:n valtioneuvoston vastaisia ja kilpailua vääristäviä verojärjestelmiä eikä siis säätää nyt esitettyä ehdotusta.

Suomen Apteekkariliitto haluaa korostaa, että käsitellessään lääkelain muutosta (HE 276/1998) eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta totesi kannanottonaan (StVM 42/1998 vp.), että ”Näin ollen tulee tiukasti huolehtia siitä, että yliopistojen apteekkeille asetetut maksut ja muut rasitteet vastaavat yksityisten apteekkien rasitteita ja maksuja, ja toisaalta, että ne eivät käytä erityisasemaansa epäasianmukaisella tavalla tuotteiden hinnoittelussa ja markkinoinnissa”. Eduskunta edellytti vastauksessaan (EV 308/1998 vp.), ”hallituksen selvittävän vuoden 2000 loppuun mennessä yliopistoapteekkien asemaa ja oikeuksia suhteessa muihin apteekkeihin erityisesti sitä silmällä pitäen, että apteekkien toimintaa ja taloutta kos-

kevat säännökset takaavat niiden yhdenvertaisen kohtelun ja kilpailuaseman samanlaisuuden.” Eduskunnan edellyttämä selvitys annettiin eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 29.5.2001. Yliopiston apteekin lievempi verokohtelu on edelleen sama kuin tuolloin.

Edellä olevankin johdosta on selvää, että nyt lausunnolla oleva esitys kärjistäisi ja vääristäisi entisestään yksityisten apteekkien ja yliopistojen apteekkien kilpailutilanteen yhdenvertaisuuden, jota eduskunta on edellyttänyt.

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Apteekkien yhteydessä toimivien osakeyhtiöiden osalta on tuotu esiin tiedonsaantiin liittyviä kysymyksiä, joiden on katsottu hankaloittavan viranomaisen toimintaa. Apteekkitoiminta on luvanvaraista, ja siihen kohdistuu erityisiä sääntelytarpeita. Viranomaisten tiedonsaantioikeuksia on lisätty apteekiverolainsäädännön säätämisen yhteydessä, ja tämän jälkeenkin on varmistuttava tiedonsaantia koskevin säännöksiin, että viranomainen voi täyttää valvontatehtävänsä. Suomen Apteekkariliitto ei näe mitään estettä sille, että myös lääkelaisissa säädettäisiin apteekkeja valvovalle viranomaiselle tarpeelliset tiedonsaantioikeudet apteekkien yhteydessä toimivista yrityksistä.

Apteekkilupamenettelyn kehittäminen

Suomen Apteekkariliitto kannattaa pääosin lupajärjestelmään esitettyjä muutoksia. Esitysluonnosta on kuitenkin vielä syytä tarkastella lääkelain 44 §:n (apteekkiluvan henkilökohtaisuus) sekä 47 §:n (velvollisuus lunastaa lääkevarasto) näkökulmasta. Luonnoksen 46 § 3 momentin mukaan apteekkarin olisi pyynnöstä annettava uudelle apteekkarille sellaisia apteekkiliiikkeen harjoittamiseen liittyviä tietoja apteekin taloudesta, sopimuksista ja muista velvoitteista, joita hän välttämättä tarvitsee valmistautuessaan apteekkiliiikkeen vastaanottamiseen.

Kirjaus on juridisesti erittäin haasteellinen, ja saattaa johtaa ongelmiin apteekkarinvaihdostilanteissa. Apteekki ei ole oikeushenkilö, eikä sillä ole omia itsenäisiä sopimuksia tai taloutta, vaan apteekkitoimintaa harjoitetaan aina apteekkarin henkilökohtaisella vastuulla. Apteekkilupa ei myöskään ole lupa ostaa tiettyä liiketoimintaa, vaan lupa harjoittaa apteekkitoimintaa tietyllä alueella.

Apteekkiluvan saanut apteekkarin ei aina tee liiketoimintakauppaa, ja erityisesti tilanteissa, jossa sijaintialueella on useita apteekkeja, ja uusi apteekkarin lunastaa vain lääkevaraston, ei voida nähdä perustetta tietojen luovuttamiseen. Selvää on, että normaaliin liiketoimintakauppaan kuuluu riittävien tietojen luovuttaminen kaupan syntymisen edellytyksenä. Tilannetta täytyy selvittää vähintäänkin hallituksen esityksen perusteluissa.

Tässä yhteydessä Apteekkariliitto haluaa huomauttaa, että apteekin palvelupisteen luvan hinnoittelu on omiaan vähentämään halukkuutta perustaa palvelupisteitä. Vaikka kehityksen suunta on ollut oikea ja maksua on pystytty pienentämään, se ei edelleenkään ole tarkoituksenmukaisessa suhteessa siihen kuinka pieni palvelupisteen lääkemyynnin liikevaihto usein on.

Apteekkariliitto haluaa lisäksi huomauttaa, että apteekin verkkopalvelun ennakkoilmoituksen käsittelymaksu on kohtuuttoman suuri tilanteissa, joissa apteekkarin vaihdostilanteiden jälkeen uusi apteekkarin joutuu täyttämään uuden ennakkoilmoituksen toiminnan jatkuessa muutoin aiemmalla tavalla. Käsittelymaksun suuruus vähentää halukkuutta jatkaa aiemman

apteekkarin aloittamaan verkkopalvelutoimintaa, etenkin pienessä syrjäseudun apteekissa. Apteekkien verkkopalvelutoiminnan tarkoituksena on parantaa syrjäseutujen ja haja-asutus-seutujen lääkehuollon toimivuutta ja lisätä erityisesti reseptilääkkeiden saatavuutta syrjäseuduilla (HE 94/2010). Apteekkariliitto ehdottaa, että verkkopalvelun ennakoilmoituksen käsittelymaksua pienennettäisiin apteekkarin vaihdostilanteiden yhteydessä. Näin pystyttäisiin edistämään myös alan digitalisoitumista ja varmistamaan, että digitalisaatiokehitys ei johda apteekkipalveluiden keskittymiseen.

Yksityiskohtaisia huomioita hallituksen esityksestä

Hallituksen esitysluonnoksen sivulla 4 todetaan, että apteekkilupahakemuksia käsitellään vuosittain noin 1300-1500 kappaletta. Selvyyden vuoksi on syytä täsmentää, että hakijat ovat usein samoja, eikä apteekkilupaa hae vuosittain 1300-1500 eri hakijaa vaan murto-osa tästä.

Hallituksen esitysluonnoksen sivulla 9 viitataan siihen, että verohallinto teki vuosina 2012–2014 verotarkastuksia, joissa kiinnitettiin huomiota apteekkien ja niiden yhteydessä toimivien osakeyhtiön väliseen kulunjakoon. Luonnoksen tekstistä jää vahvasti mielikuva siitä, että viranomaiselta neuvoja pyytäneet apteekkarit olisivat toimineet tarkoituksellisesti väärin. Huomautukset verotarkastuksissa johtuivat siitä, ettei selkeää ja kansallisesti yhtenäistä verotuskäytäntöä ollut. Kulujen jakautumiseen oli pyydetty ohjeita, mutta ennen ohjeistuksen antamista toteutettiin verotarkastukset.

Kun verottaja selkeytti käytäntöään ja ohjasi toimijoita, muuttui kulujen jakaminen apteekin ja osakeyhtiön välillä verottajan ohjeiden mukaiseksi ja selkeäksi. Verottajalta saadun tiedon mukaan huomautuksissa ei ollut kyse suurista euromääristä ja verotarkastuksissa tehdyt havainnot olivat tyyppillisiä yhtenäisen verotavan puutteesta johtuvia verotarkastushavainnoja. Nyt asia on ohjeistettu, eikä vastaavia ongelmia pitäisi esiintyä.

Esitysluonnoksen 46 § 2 momentissa esitetään, että luopuva apteekkari ei saa perusteettomasti heikentää uuden apteekkarin toimintaedellytyksiä vaan hänen tulee harjoittaa apteekkiliikeytoimintaa normaalisti apteekkarin vaihdokseen saakka. Esitys on kannatettava, mutta perustelut olisi kirjoitettava siten että luopuva apteekkari ei kohtuuttomasti joudu kärsimään säädöksen velvoitteista, mikäli apteekin toimintaedellytykset oleellisesti muuttuvat, vaan hän voi niihin reagoida. Lain tulevan tulkintakäytännön selkeyttämiseksi on hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa mainittava esimerkkejä tilanteista, joihin pykälän muotoilun ei katsota ulottuvan.

Luonnoksen pykälässä 48 esitetään, että apteekkilupa katsottaisiin rauenneeksi, ellei apteekkari ole ryhtynyt harjoittamaan apteekkiliikeyttä kuuden kuukauden kuluessa apteekkiluvan lainvoimaiseksi tulosta. Joissakin tilanteissa esitetty kuuden kuukauden määräaika voi osoittautua liian lyhyeksi. Tämän vuoksi on ehdottoman tärkeää, että Fimea käyttää lakiesityksen sille suomaa mahdollisuutta myöntää pidennystä ko. määräaikaan erityisesti tilanteissa, joissa apteekkiluvan myöntäminen viivästyy viranomaisten toimenpiteiden seurauksena tai uuden apteekkarin omasta toiminnasta riippumattomista tekijöistä. Uutta apteekkia tai sivuapteekkia koskeva yhdeksän kuukauden määräaika on mielestämme kannatettava.

Pykälässä 54 esitetään sivuapteekin pääapteekiksi muuttamisen perusteita laajennettavaksi kattamaan myös vuosittain toimitettujen lääkemääräysten lukumäärä sekä alueella asuvan tai asioivan väestön määrä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muut terveydenhuollon pal-

velut. Kannatamme esitystä, jonka mukaan apteekiksi muutettavan sivuapteekin apteekki-lupa voidaan myöntää suoraan ilman kuulutus- ja hakumenettelyä sille apteekkarille, jonka sivuapteekkina se on viimeksi toiminut. Laissa nykyisin oleva säädös siitä, että sivuapteekkia saa pitää - sen estämättä mitä tässä pykälässä on säädetty - viisi vuotta sivuapteekin vastaan-ottamisesta on kuitenkin paikallaan säilyttää. Tämä turvaa sivuapteekin kehittämisen ja mah-dollistaa myös sen, että siihen kannattaa investoida.

Lopuksi

Apteekkien yhteydessä toimivien osakeyhtiöiden kiellolla tosiasiaa kiristettäisiin apteekki-alan yrittäjien verotusta. Vuoden 2017 alusta toteutettava yrittäjävähennys tuo toimini-myrittäjän verotusta lähemmäs osakeyhtiömuodossa toimivan yrittäjän verotusta, mutta mittaluokaltaan nämä kaksi ehdotusta ovat hyvin kaukana toisistaan. Esitys on ristiriitainen suhteessa hallitusohjelmassa mainittuun periaatteeseen, jonka mukaan kenenkään verotus ei kiristy.

Suomen Apteekkariliitto katsoo, että esityksen valmisteluasiakirjat eivät miltään osin puolla osakeyhtiömuotoisen liiketoiminnan kieltämistä ei-lääkkeellisen myynnin osalta apteekin yh-teydessä. Apteekeissa, terveydenhuollossa tai laajemmin yhteiskunnassa ei ole osoitettu haittoja tai epäkohtia, jotka johtuisivat nykytilasta. Sen sijaan on esitetty epäilyjä viranomais-valvonnan ongelmakohdista. Jos niitä on, ne voitaisiin poistaa helposti muilla keinoin kuin nykyisin täysin laillisesti toimivien yritysten toiminnan kieltämisellä.

Kunnioittavasti

Suomen Apteekkariliitto

Marja Ritala
Puheenjohtaja

Merja Hirvonen
Toimitusjohtaja